

СЛОБОДАН КОЛИЋ О ВАЈАРСКОМ СИМПОЗИЈУМУ

Близу смо открића

● Савладати изнова оно што су знали стари Етрушћани и Нинези — довољан је подстицај за уметника истраживачног духа

БЛИЗУ СМО почетку овогodiшњег вајарског симпозијума под „Тозиним“ покровитељством, а прошлогodiшњи — практично — још траје. Већ смо и раније писали да је креативан део посла, дани када уметник себе претаче у опипљиво виђење, у скулптуру, тек почетак. Након тог званичног времена дружења и стварања лепих форми долази период стрепње да се створено сачува. С подједнаким ентузијазмом, све до данас заједнички су вајари, технолози и сви радни људи ИГМ „Тоза Марковић“ бдели над створеним делима, изналазили најбољи начин сушења, спасавали скулптуре које су приликом транспорта биле готово уништене, због пукотина насталих у време сушења.

Истовремено је учињено на стотине експеримената са мат глазурама употребљивим у великим пећима, на температури при којој се иначе пече цреп, као и експерименти са бојеним масама и експандираним стиропором у глини. Добијени су материјали атрактивног изгледа, који ће се на симпозијуму примењивати тек када буду решени проблеми сушења.

тање „како“. Мислим да је ово прво, на одређени начин и важније. Гледање само с економске стране — која је важна и у уметности — ствари стоје овако: класична скулптура за отворени простор веома је скупа, а њено извођење дуготрајно и скопчано са низом „производних“ опасности. За скулптуру од бронзе потребно је прво на добро прорачунатој арматури извајати глинену оригинал. Преко њега се узима армирани гипсани негатив-калуп од више делова. Приликом скидања калупа скулптура-оригинал се неповратно уништава, и ту је прва опасност. Ако калуп не успе — све се ради изнова! Ако успе — у њему се лије нови оригинал од гипса. Са тог се оригинала у специјализованој ливници опет ради калуп, у њега (у деловима) лије метал и на крају се све то заваривањем спаја у целину која ће красити неки парк или трг. Просечна цена такве скулптуре данас је око 400 милиона старих динара! Због тога се само малом броју уметника указује прилика да се исказу. С друге стране, људи из материјалне базе на тај су начин ус-

љима вагонета, ојачаним платформама од 20 милиметарског лима. По завршетку ће бити угуране у преграђени део пећи и тамо обложене сламом, која ће обезбедити да се у природном процесу сушења постигне најспорији транспорт влаге. Верујемо да ћемо тако обезбедити сушење без и једне пукотине. Ако нам то успе, биће то — без претеривања — светска сензација, откриће тајне вековима за копане!

У успех смо уверени тим пре, што ће — највероватније — ове године бити употребљена глина која се „одмориле“, која је код „Керамике“ одлежала десетак година. Она ће у тој ООУР бити атомизирана, да би се од страних крчњак. Како је глина из једног атомизера довољна за два симпозијума, биће то још једна од повољних околности: идуће године успех ће нам бити још ближи, јер ће прерађена и атомизирана глина још годину дана одлежати.

Наравно, има ту и ситнијих предрадова. Кров на атељеу прокишњава, има на њему натрулих летава и поломљеног црепа, што треба пре симпозијума — који почиње месец дана раније да би се добило више времена за сушење — сreditи. Потребно је на њему повећати површине под стакленим црепом, ради боље видљивости, и извести још неке мање радове, но то су ствари које ће — захваљујући домаћину ИГМ — бити на време учињене.

Када се све ово сагледа, није чудо што за овогodiшњи симпозијум влада велико интересовање вајара из целе земље. Већ месецима се пријављују и биће веома тешко објаснити да ће неки морати да чекају на ред, јер су могућности рада једне године ограничене и простором и средствима.

Прошле године кикиндски је симпозијум имао велики одјек, не што је најновији, већ што је најинтересантнији. Верујемо да ће још дуго остати такав.

Ове године сигурно ће на њему учествовати професор београдског Факултета ликовних уметности, Алек сандар Зарин и његов суграђанин средње генерације, вајар Владимир Комад. Из Загребa ће доћи вајарка млађе генерације Дора Ковачевић, из Новог Сада има неколико кандидата и по један из СР БиХ, Словеније и Кикинде.

И покрајинска СИЗ за културу дала је ласкаве оцене прошлогodiшњих достигнућа, па је ове године за симпозијум наменски издвојила средства од 10 старих милиона динара, за откуп скулптура за кикиндску галерију.

Мислим да све ово довољно говори о вредности симпозијума и објашњава зашто су му подједнако привржени и уметници и радни људи ИГМ „Тоза Марковић“.

Х. Радовановић

Дивљи вепар, рад Николе Вукосављевића

Прошлогodiшња искуства указала су на кључне моменте, који морају да буду савладани, па да тек тада симпозијум може да ради „пуном паром“, да се уметници посвете искључиво идеји и њеном претачању у форму, не бринући о технолошким опасностима по резултат. Треба савладати само два: избор глине и начин сушења скулптура при ком неће настати ни најситније пукотине. Уз то, неопходно је избећи свако непотребно померање скулптура.

Како све то постићи, упитали смо човека који је симпозијуму „удакнуо душу“ и посветио му све слободно време до данас, вајара — магистра

— Подједнако је важно одговорити и на питање „зашто“, као и на пи-

краћени за своја основна права, утврђена резолуцијом о култури Х конгреса СКЈ: да врхунска остварења културе и уметности постану њихово неутуђиво власништво...

Када кикиндски симпозијум савлада технолошке проблеме, добићемо неупоредиво јефтинија а исто толико вредна уметничка дела, заиста оригинална финализирана из основног материјала, глине, способне да одоле атмосферским атакама у слободном простору. Да бисмо у том успели, ове године — захваљујући стеченом искуству — радићемо од почетка систематски. Део кружне пећи биће преграђен, а према атељеу ће из њега бити пробијена врата. У атеље ће бити враћене, а у пећ постављене шине. Скулптуре ће се радити на посто-